

Referat fra møte i temagruppe landbruk den 11.12.14, klokken 11:30-15

Til stede:

Ann-Kathrine Kristensen, Fet kommune (møteleder)

Einar Korvald, Akershus bondelag

Ida M. Gjersem, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Oslo og Skedsmo (Regionkontor landbruk)

Hans Petter Langbakk, Ullensaker og Gjerdrum kommuner

Torunn Engebretsen Hoel, Sørums kommuner (til 13:30)

Nina Lynnebakken, Nannestad kommune (vara)

Sigrud Louise Bjørnstad, vannområde Leira-Nitelva (til 13:30)

Eli Marie Fuglestein, prosjektleder vannområde Leira-Nitelva (referent)

Forfall:

Kari Engmark, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Jens Olerud, Gran kommune

Sak	Innhold	Ansvar/Frist
1	Velkommen og saker til eventuelt	
2	Orientering fra møter i prosjektgruppa og styringsgruppa Eli Marie orienterte om møtene, med vekt på behandlingen av prosjekt- og aktivitetsplanen for 2015. Planen er vedtatt, og var på forhånd sendt ut til landbruksgruppas medlemmer. Fordi planen ikke hadde vært gjennom en grundig behandling i temagrupper og prosjektgruppa, skal det legges frem en revidert plan på neste møte i styringsgruppa (5. mars). I henhold til vedtatt plan, skal det å få definert innholdet i lokaltilpassede tiltakspakker i landbruket være landbruksgruppas hovedoppgave i 2015.	
3	Lokaltilpassede tiltakspakker i landbruket - tiltaksplanlegging I henhold til vedtatt aktivitets- og prosjektplan, skal det å få definert innholdet i lokaltilpassede tiltakspakker i landbruket være landbruksgruppas hovedoppgave i 2015. <u>Status i dag:</u> Tre kategorier påvirkninger er registrert i vann-nett, fulldyrka mark, beite og eng, og husdyrhold/husdyrgjødsel. Det skal foreslås forebyggende og/eller avbøtende tiltak for alle registrerte påvirkninger av «middels» eller «stor» grad. Av forurensningsreducerende tiltak innen jordbrukssektoren i VO Leira-Nitelva, er det foreslått såkalte «tiltakspakker» tilpasset den enkelte vannforekomst og det enkelte gårdsbruk. I lokal tiltaksanalyse for Leira-Nitelva er det gitt en generell beskrivelse av aktuelle tiltak. Videre oppgis det at hva som vil være den mest effektive blandingen av tiltak, vil måtte utredes for hver vannforekomst og gjennom konkret vannmiljørådgivning på det enkelte gårdsbruk. I tiltaksmodulen er det registrert tiltak i form av «lokaltilpasset tiltakspakke i jordbruket». Registrert tiltakskategori er «generelle landbrukstiltak», og det er ikke oppgitt lovverk eller myndighet (tiltak registrert som frivillig).	

Sak	Innhold	Ansvar/Frist
	<p><u>Tema som ble diskutert:</u></p> <p>1) Bør fysiske endringer i jordbrukslandskapet registreres i vann-nett?</p> <p>Vann-nett skiller mellom 4 hovedkategorier påvirkning: «biologisk påvirkning», «forurensning», «fysiske inngrep» og «andre påvirkninger». For landbrukssektoren, er det kun kategorien «forurensning» som er benyttet. Fysiske inngrep innen landbrukssektoren er ikke registrert. Dette kan ha betydning for hvordan forurensningsdata tolkes, og hvilke tiltak som prioriteres. Vil registrering av fysiske inngrep i jordbrukslandskapet kunne gjøre det enklere å skille mellom forurensning relatert til daglig drift, og forurensning som i større grad bestemmes av fysiske inngrep (bakkeplanering, hydrotekniske anlegg)?</p> <p><u>Landbruksgruppas vurdering:</u> det synes ikke hensiktsmessig å endre å dagens praksis. Fysiske inngrep, i all hovedsak hydrotekniske anlegg, må sees i sammenheng med forurensning fra fulldyrket mark. Det er tilrettelagt for å registrere aktuelle tiltak, som vedlikehold av hydrotekniske tiltak, som et tiltak knyttet til «forurensning fra fulldyrket mark».</p> <p>2) Er det noen jordbrukstiltak som kan registreres i tiltaksmodulen tidlig i 2015, uten å «gå veien om lokaltilpasning»?</p> <p><u>Landbruksgruppas vurdering:</u> Det er mange pågående tiltak som er forankret i lovverk og kommunale landbruksstrategier. Disse kan registreres i tiltaksmodulen våren 2015, uten å gå veien om videre utredning/lokaltilpasning. Forslag til tiltak med relevant lovverk og myndighet (hvis aktuelt) legges frem på neste møte. Ida påtok seg å lage et forslag til neste møte.</p> <p>Det er ikke nødvendig å fastslå omfanget av tiltaket eller kostnadseffektivitet. Dette er informasjon som kan legges inn på et senere tidspunkt.</p> <p>3) Hva trenger vi mer kunnskap om, evt.hva er kontroversielt på grunn av uavklarte målkonflikter?</p> <p>a. Det er behov for å få avklart hva som er anbefalt av tiltak i bekkesonen, behov for avklaringer fra NVE, Fylkesmannens miljøvernnavdeling og kommunenes byggesaks- og planavdelinger. Er foreslått som et samarbeidsprosjekt mellom landbruksgruppa og økologigruppa. Kan vurdere å starte et forprosjekt tidlig i 2015, finansiert med overførte klima- og miljømidler (se sak 4)</p> <p>b. Er det behov for en større kartlegging av (vann)miljøutfordringer knyttet til planerte arealer og hydrotekniske anlegg? For å vurdere omfang, alvorlighetsgrad og langsiktig investeringsbehov? Innspill: - mye er gjort for å bedre forholdene, dagens situasjon er bedre enn den var på 90-tallet - det er viktig å bruke ressurser på å nå ut til jordbrukerne og å kanalisere SMIL-midler til oppgradering - fra 2015 er det kun aktive brukere som kan søke SMIL-midler, det kan gjøre det vanskeligere å stimulere til tiltak på leiejord. Oppfølging og miljørådgivning blir enda viktigere. Videre kartlegginger/utredninger synes foreløpig som mindre viktig.</p>	<p>Ida/neste møte</p>

Sak	Innhold	Ansvar/Frist
	<p>Prosjektleder har behov for landbruksgruppas vurdering (i form av et enkelt notat) av hvor alvorlige og omfangsrrike problemene knyttet til planerte arealer og hydrotekniske anlegg er, og om dagens kunnskapsgrunnlag er tilfredsstillende med tanke på å møte utfordringene. Notatet skal kort oppsummere det vi vet om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bakgrunnen for dagens tilstand 2. Hva som er gjort av problemkartlegginger tidligere 3. Hva som er gjennomført av tiltak 4. Vurdering av dagens situasjon, med tanke på vedlikeholdsetterslep, forurensningspotensiale, og kunnskapsgrunnlag. Vet vi nok til å gjøre gode prioriteringer, og er tilgjengelige midler tilstrekkelige (hvis ikke, hva er konsekvensen)? 5. Vurdering av tiltaksbehov. Hvis dagens vedlikeholdsrate holdes på samme nivå, hva er situasjonen i 2027? Er det behov for å kartlegge/dokumentere tilstanden bedre, eller bør midler kanaliseres til informasjons- og veiledningstiltak. <p>Notatet skal sikre velbegrunnede prioriteringer i vannområdets prosjektgruppe, og videre være et faglig grunnlag for prosjektleder i andre fora hvor temaet blir diskutert.</p> <p>Ida påtok seg oppgaven å lage et utkast til notat. Resten av landbruksgruppa bidrar med utdypende informasjon om lokale forhold og faglige vurderinger.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) Er det mulig å ta i bruk satellittbilder for å få bedre oversikt over hva som er på skiftene? For mer effektiv oppfølging av RMP-tilskudd. Fylkesmannens landbruksavdeling kan kanskje svare på dette. Problemstillingen luftes på neste møte. 5) Det er behov for oppdatert, målrettet veiledningsmaterieell i form av mindre brosjyrer eller faktaark som kan deles ut til jordbrukere ved behov. Veiledningsmateriellet bør være konkret og ta for seg praktiske løsninger på aktuelle problemstillinger – gjerne med bilder og tegninger. 	<p>Ida/neste møte Alle/neste møte</p>
4	<p>Miljørådgivning i jordbruket</p> <p><u>Status:</u> Prosjektet «miljøråd til gårdbrukere i vannområde Leira-Nitelva i 2014» er avsluttet, og rapport levert. Rapport var sendt ut på forhånd, og rapportens oppsummering ble kort gjennomgått på møtet. Det ble gjennomført 4 av 4 planlagte temamøter, 7 av 16 grupperåd og 3 av 8 individuelle miljøråd. Tatt i betraktning at klarsignalet for gjennomføringsfasen kom sent, regnes prosjektet som vellykket. Med det er en svakhet ved prosjektet at det ikke har vært målrettet nok med hensyn på å nå ut til de jordbrukerne/grunneierne som ikke er blant de mest aktive. Ved planlegging av tilsvarende prosjekter, vil det være en fordel å ha en lengre gjennomføringsfase og sikre nok tid og ressurser i rekrutteringsfasen.</p> <p><u>Referat fra evalueringsmøte hos Fylkesmannen:</u> Ann-Kathrine, Einar Korvald, Stine Vandsemb (Romerike landbruksrådgivning) og Eli Marie deltok på et evalueringsmøte hos Fylkesmannens landbruksavdeling den 19. november 2014, sammen med representanter fra flere andre vannområder. Fylkesmannens landbruksavdeling mener miljørådgivning på foretaksnivå er et viktig tiltak, og vil fortsette å støtte dette gjennom tilskuddsordningen for klima- og miljøtiltak i landbruket. Fylkesmannen er i gang med å lage kart over dråg, flomutsatt og vassdragsnært areal, og foreløpige kart ble presentert.</p>	

Sak	Innhold	Ansvar/Frist																		
	<p><u>Økonomi:</u> Prosjektregnskapet viser at vannområdet har hatt utgifter på totalt kr 320 325,-. Prosjektet var sikret finansiering fra «program for vannmiljørådgivning» og «klima- og miljøprogrammet» (begge forvaltet av Fylkesmannens landbruksavdeling). Vannområdet har søkt om, og fått innvilget, å overføre kr 147 000,- (tildelt fra Klima- og miljøprogrammet 2014) til 2015. I tillegg har Fylkesmannens landbruksavdeling tilbudt vannområdet å søke om en tilleggsbevilgning på kr 56 000,- til miljørådgivning på foretaksnivå i 2015. Søknad er sendt. Frist for å sende akseptbrev og prosjektbeskrivelse til FMOA-landbruk er 30.1.2015.</p> <p>Midler tildelt fra program for vannmiljørådgivning kan ikke overføres til 2015.</p> <table border="1" data-bbox="316 629 1177 920"> <thead> <tr> <th></th> <th>Program for vannmiljørådgivning</th> <th>Klima- og miljøprogrammet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tildelt beløp</td> <td>369 000,-</td> <td>147 500,-</td> </tr> <tr> <td>Prosjektregnskap</td> <td>320 325,-</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Søkes overført til 2015</td> <td>0</td> <td>147 500,-</td> </tr> <tr> <td>Tilleggsbevilgning øremerket miljørådgivning 2015</td> <td></td> <td>56 000,-</td> </tr> <tr> <td>Tilgjengelige prosjektmidler 2015</td> <td></td> <td>203 500,-</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Videre arbeid:</u> Aktivitetsnivået med hensyn på miljørådgivning i 2014 var lavt i Nitelvas nedbørsfelt, sammenlignet med Leira. Eli Marie har, etter å ha konferert med landbruksgruppas leder, hatt et møte med Ida for å diskutere om det er aktuelt å gjøre en særlig innsats i Nitelvas nedbørsfelt i 2015. Nittedal kommune har nylig opprettet et fangdamfond, og det er i den forbindelse behov for å få identifisert de mest kostnadseffektive lokalitetene og følge opp grunneiere med miljørådgivning. Det er også store utfordringer knyttet til miljøtiltak på utleiejord og ukklarheter med hensyn på hva som er tillatt av mindre terrenginngrep i bekkesonen. Miljøtiltak på utleiejord og mindre terrenginngrep i bekkesonen er viktige problemstillinger også i Leiras nedbørsfelt.</p> <p>Det var enighet om å nedsette en arbeidsgruppe som kan lage en plan for hvordan de overførte midlene og tilleggsbevilgningen skal benyttes, basert på konklusjoner fra tidligere miljørådgivningsrapporter og Bioforsk sin rapport «tiltak mot jordbruksforurensning i deler av Nitelvas nedbørsfelt. Det ble foreslått å fokusere på utvalgte områder i Nannestad og Nittedal og Skedsmo kommune.</p> <p>Arbeidsgruppe: Nina Lynnebakken, Landbrukskontoret i Nannestad Ida M. Gjersem, Regionkontor Landbruk (Lørenskog, Nittedal, Oslo, Rælingen og Skedsmo) Eli Marie Fuglestein, prosjektleder vannområde Leira-Nitelva</p> <p>Forslag til plan utarbeides av arbeidsgruppen. Det vil være en fordel om lokale bondelag involveres i planprosessen.</p> <p>Planutkast sendes landbruksgruppen i forkant av neste møte. Akseptbrev og prosjektplan sendes Fylkesmannens landbruksavdeling.</p>		Program for vannmiljørådgivning	Klima- og miljøprogrammet	Tildelt beløp	369 000,-	147 500,-	Prosjektregnskap	320 325,-		Søkes overført til 2015	0	147 500,-	Tilleggsbevilgning øremerket miljørådgivning 2015		56 000,-	Tilgjengelige prosjektmidler 2015		203 500,-	<p>Ida, Nina og Eli Marie/23.1.15</p> <p>Eli Marie/23.1.15 Eli Marie/30.1.15</p>
	Program for vannmiljørådgivning	Klima- og miljøprogrammet																		
Tildelt beløp	369 000,-	147 500,-																		
Prosjektregnskap	320 325,-																			
Søkes overført til 2015	0	147 500,-																		
Tilleggsbevilgning øremerket miljørådgivning 2015		56 000,-																		
Tilgjengelige prosjektmidler 2015		203 500,-																		
5	<p>Referat fra seminar om jordarbeiding og fagsamling om vannmiljø Det var ikke tid til å referere fra seminarene.</p>																			
	<p>Neste møte: 29. januar 2014 klokken 09:00-14:30. Skedsmo rådhus, møterom Asak (4. etg.).</p>																			